

БАРВИ ТВОРЧОСТІ АНТОНА ГРИБА

Ніна БАГНЮК

Викладач кафедри образотворчого мистецтва і методики його викладання нашого інституту Антон Грив своєю невтомною життєтворчістю яскраво ілюструє, що істинна наука і високе мистецтво — це два потужних крила творчої особистості або два джерела, з яких формується потужний потік індивідуальної науково-художньої творчості. Підтвердження цьому — його численні публікації в царині мистецтвознавства, кілька навчальних посібників з питань методики викладання образотворчого мистецтва, а також опубліковані збірки поезій, оповідань, романів про художників і майстрів народної творчості "Ляда" і "Терновий спалах". Більше того, його статті знайшли своє місце в "Енциклопедії сучасної України" (ЕСУ) і "Тернопільському енциклопедичному словнику" (ТЕС). На життєтворчій палітрі Антона Грива є ще чимало офіційних і переконливих штрихів: він — учасник 130 персональних всеукраїнських і міжнародних виставок, заслужений майстер народної творчості України, член Національної спілки майстрів народної творчості України, лауреат премії імені Ярослава Музики.

Нещодавно Антон Грив збагатив свій творчий доробок монографічним (скажімо, навіть художньо-монографічним) дослідженням "Барви життя Олега Скаржевського — художника-інженера", де воєдино злилися науково-аналітичний дар і художньо-мистецький талант автора. Герой книги Олег Скаржевський, уродженець села Старий Олексинець (Кременеччина), багато чим у своїй життєтворчості схожий на автора монографії: за фахом — інженер-будівельник, працював у професійній сфері проектування і будівництва, водночас натхненно і творчо виявив себе на ниві образотворчого мистецтва. Тобто ті самі два крила, або два джерела — фахове і творче — наповнюють життя і герою книги, і її автору духовно-творчим сенсом, дають невичерпну наснагу у творенні Добра (фах!) і Краси (мистецтво!). У цьому — відкрита і стверджена ними життєва Істина. Про це Антон Грив написав у своїй передмові до книги: важкою, але благородною є праця людей, які присвятили своє життя будівництву доріг та мостів і в той же час змальовують життя барвами різних відтінків. Підкреслимо символіку сказаного: призначення життєвих доріг — допомогти у досягненні життєвих цілей; функція мостів — сприяти подоланню життєвих перешкод, а завдання мистецтва — оспівати красу життєвої мозаїки, скомпонованої з успіхів і невдач, радощів і болю, злетів і падінь, тяжкої праці та піднесеної творчості.

Трудовий і творчий компоненти життєвої мозаїки Олега Скаржевського — колоритні, яскраві та предметно-конкретні як у виробничій, так і в художній площині, залишилися зафіксованими в об'єктах шляхового будівництва і на

мистецьких полотнах.

Виробнича складова життєтворчості Олега Скаржевського описана Антоном Гривом з художньо-статистичною конкретикою та образно-предметною точністю, про що говорять назви, можна сказати, "виробничих" розділів: "Класика доріг. Естетика мостових переходів", "Одуротворена краса міських вулиць і площ", "За покликом душі і серця". У будівельно-технологічному та проектувальному активі Скаржевського — проектно-технологічні розробки, будівництво, технічний нагляд за ремонтом, реконструкцією, утриманням ділянки "Кременець — Тернопіль" автошляху державного значення "Брест — Чернівці", автошляхи у Борщівському, Мельницько-Подільському і Теребовлянському районах, близько 50 мостів і мостових переходів у Тернопільській і Хмельницькій областях (в тому числі, міст через Ікву в с. Дунаїв на Кременеччині), вулиці в Кременці, Збаражі, Борщові, Заліщиках, Козові, сквери та парки в Почаєві, Заліщиках, Збаражі, Тернополі, Хоросткові, Вишнівці, Чорткові тощо, об'єкти господарської інфраструктури (житлові та виробничі будівлі, очисні споруди, стадіони, кладовища, набережні, об'єкти газо- і водопостачання) у багатьох містах і селах Тернопілля та сусідніх областей. Серед згаданих робіт — участь у створенні Меморіального комплексу в с.Молотків Ланівського району (яке в 1629 році спалила турецько-татарська орда, а в 1943-му — німецькі

фашисти), а також у благоустрої гідропарку м.Тернополя (гідроспоруда "Млин", пішохідні та візні мости) і пам'ятки садово-паркової архітектури Вишнівецького міського парку. В загальному, проектній роботі Олег Скаржевський віддав понад 4 десятиріччя трудової діяльності, протягом яких він розробив більше 390 проектів доріг, мостів, набережних як автор і головний інженер та ще в понад 700 проектах брав участь як головний спеціаліст.

Не менш вражаючим є творчий доробок Олега Скаржевського: 380 живописних і графічних творів, більше 20 великих планшетів проектних розробок в кольорах ландшафтних генпланів благоустрою населених пунктів Тернопілля. Антон Грив як митець дає високу фахову оцінку образотворчій спадщині Скаржевського, наголошуючи, що в кожній його картині — "світ краси і любові до людей — творців прекрасних і неповторних куточків рідної землі... Він має свій оригінальний почерк, гострим оком художника помічає в природі та людях усе красиве й добре і засобами образотворчості відтворює це на полотні, картині й папері. Наповнений сонячною енергією творення, він не може залишитись байдужим до краси, несе її

в люди і "ладен пригорнути до свого серця увесь білий світ".

Автор монографічного дослідження здійснює системний аналіз мистецького спадку Олега Скаржевського. Насамперед пише про його пейзажі як "поетичне сприйняття природи", в якому — вся Україна: її Галицько-Волинські терени ("Ставок вночі", "Вечір на Дністрі", "Стара верба", "На озері Світазь", "Зимовий ранок", "Захід сонця", "Річка Горинь", "Вид на гору Бону в місячну ніч", "Вид з греблі. Вишнівець", "Отчий дім. Загороддя", "Батьківське подвір'я", "Руїни замку в Старому Олексинці", "Вид на Лавру. Почаїв"), карпатські сюжети ("Річка Уж", "Карпатський мотив", "Хуртовина", "Річка Прут", "Місячний пейзаж. Карпати") і Південно-Східна Україна ("Гірський масив. Крим", "Ластівчине гніздо", "Морський прибіл", "Скелі в морі").

За визначенням Антона Грива, сюжетні композиції — це окремі, об'ємні і щедрі на мистецькі знахідки сектори творчості Олега Скаржевського, де відображене багатогранне життя української людності: "Нічні жнива", "Рання сімба", "На току", "Громадять сіно", "Повернення з базару", "На будові", "Трудовий ранок" та багато інших.

Не залишився поза творчою увагою Скаржевського-художника і такий складний жанр образотворчого мистецтва, як портрет. Ще у студентські роки він написав "Портрет батька", пізніше — "Циганка в червоному одязі", "Циганка в синьому одязі", "Автопортрет", "Спортсменка", "Портрет дочки", "Рибалочка", "Син" тощо.

Книга багато ілюстрована не лише світлинами із сімейного архіву Скаржевських, а й репродукціями його картин, що дозволяє візуально переконатися у щирості й об'єктивності високої оцінки автором монографії трудового подвигу і творчих досягнень Олега Скаржевського — художника й інженера, за плечима якого багато доріг — і збудованих, і намальованих, і пройдених. Як про це сказав друг Скаржевського, поет Олег Дмитерко:

У кожного із нас своя дорога...

Та — мавіцями, інша — навпростець.

Усі вони від отчого порога,

Де ти зростає, як юний пагінець.

Монографічне дослідження Антон Грив закінчує словами: "Олег Скаржевський — шанована людина в Загородді, Вишнівці, на Тернополі. І шана ця йде від людей з дякою за ті добрі справи, які він зробив для інших". І такі ж слова вдячності та добра шана тому, хто пише про талановитих людей, несе до інших високе слово про їх вагомий здобутки, аби про них знали і сучасники, і нащадки.

Воістину талановитий той народ, в якого один талант має змогу щиро, яскраво і натхненно писати про інший талант. А тому згадаємо про ще один талант Антона Грива — поетичний, і завершимо нашу статтю уривком із його поетичної замальовки, поміщеної на початку монографії:

Щодня мене кличуть дороги незвідані,

І я не залишу тих справ, яким відданий.

...О, як я навіщо тобі задрю, леготе,

Що всю Україну ти можеш огледіти.

Якби мені крила у тебе позичити...

Земля наша мила, така доброзичлива.

Тут кожену травину нам слід шанувати.

Любим Україну, як лагідну матір.

Лідія МАКАРЕНКО,
кандидат мистецтвознавства

Кафедра музики Чернівецького національного університету ім.Юрія Федьковича та Чернівецьке обласне відділення Національної всеукраїнської музичної спілки провели Міжнародну науково-практичну конференцію "Музична культура й освіта Буковини у європейському вимірі", приурочену 80-річчю від дня народження композитора, засновника згаданої кафедри, народного артиста України, професора Андрія Кушніренка. До організаційного комітету конференції увійшли провідні вчені-музикознавці з вищих закладів освіти Києва, Чернівців, Одеси, Вінниці, а також президент мистецької асоціації "Мугурел" (Румунія) Д.Марчел. Участь у роботі Форуму брали понад 100 науковців з України, Румунії, Росії, Китаю. Лейтмотивом значної частини доповідей і наукових повідомлень стало обґрунтування визначного впливу творчості Андрія Кушніренка на розвиток сучасного українського музичного мистецтва та музикознавства, на поглиблення ролі музики у становленні духовного світу людини.

На пленарному засіданні прозвучали доповіді про музично-просвітницьку і мистецьку діяльність створеної А.Кушніренком кафедри музики в європейському культурно-освітньому просторі, про місце його творчості в підготовці фахівців музично-педагогічної освіти в Україні, зокрема у формуванні музично-естетичного компонента індивідуального професійного іміджу вчителя музики, а також в особистісному розвитку і становленні вчителя в контексті музичної культури. Особливий інтерес викликала доповідь дочки вченого і композитора, старшого викладача кафедри музикознавства факультету культури і мистецтв Львівського НУ ім.Івана Франка Ольги Кушніренко "Народна пісня у творчій спадщині Андрія Кушніренка".

На секційних засіданнях вивчалися "Історичні аспекти розвитку музичної культури та освіти Буковини й України в європейському контексті", де наголошувалося на музичному фольклорі як невичерпному джерелі натхнення композиторів і виконавців, на особливостях повстанської пісенної творчості, на

МУЗИКА — ЙОГО ЖИТТЯ

(На вшанування композитора Андрія Кушніренка)

проведенні культурно-просвітницької роботи як фактора розвитку музичної культури, популяризації українського музичного мистецтва за рубежом, збереженні та поглибленні духовності в українській музичній культурі, забезпеченні ефективності функціонування українських музично-культурних товариств, специфіці розвитку оркестрового, вокально-хорового, хореографічного та інших жанрів музичного мистецтва.

Значна увага була приділена історії та сучасному стану музичної освіти, зокрема, навчально-методичному забезпеченню викладання музики та співів у загальноосвітніх навчальних закладах, проблемам музичної грамотності сучасної молоді, співпраці освітань України зі своїми зарубіжними колегами у контексті розвитку та взаємовпливу національних музичних культур. У цій секції прозвучали доповіді доцента кафедри хорового диригування Прикарпатського НУ ім.Василя Стефаніка Ірини Ярошенко "Андрій Кушніренко: багатогранність творчої особистості" та науковця кафедри методики музичного виховання і вокально-хорових дисциплін нашого інституту Васи-

ля Сабрана "Вплив волинського середовища на формування творчої особистості Андрія Кушніренка".

Велика група науковців аналізувала "Сучасні методологічні та теоретичні аспекти професійної музичної освіти". Вони розкривали такі важливі питання, як формування музично-естетичних орієнтацій, інструментально-виконавської майстерності, професійної мотивації та фахово-педагогічних якостей майбутнього вчителя музики, його музично-пізнавальної ініціативи, музичної компетентності, самовдосконалення та звукотворчої волі, а також висвітлення ролі музичної освіти як засобу формування гармонійно розвиненої особистості. У цьому контексті знаковою стала доповідь доцента кафедри музики Чернівецького НУ ім.Юрія Федьковича Ірини Бойчук "Реалізація ідей А.М.Кушніренка у підготовці майбутніх фахівців музики".

Значний інтерес викликала тема "Психолого-педагогічні проблеми сучасної музичної освіти". Професійна музична освіта як засіб самоствердження особистості, особливості самостійної роботи та педагогічної практики студентів музичних спеціальностей, музично-виконавський самоконтроль і самопроєктування фахового розвитку вчителя музичного мистецтва, художня специфіка сучасного уроку музики, проблеми компетентності, професіоналізму, творчого потенціалу, концертмейстерської майстерності у підготовці фахівців музичного мистецтва — ці та інші питання склали основу доповідей за означеною тематикою. Тут же прозвучало наукове повідомлення доцента кафедри методики музичного виховання та вокально-хорових дисциплін нашого інституту, заслуженого артиста України Миколи Швидківа "Сучасні форми організації та проведення занять з постановки голосу у співаків-початківців". Доцент кафедри музики університету-господаря конференції Ірина Бондарчук запропонувала доповідь "Фахова підготовка педагогів-музикантів у класі хорового диригування професора А.М.Кушніренка".